



TENTOONSTELLING  
ONDER DE  
HOGE BESCHERMING  
VAN  
Z.K.H. PRINS LORENZ VAN BELGIE  
EREVOORZITTER  
VAN DE  
KONINKLIJKE VERENIGING VAN DE  
HISTORISCHE WOONSTEDEN & TUINEN  
VAN BELGIE

# Comités

---

## Commissaris-Generaal:

Graaf Dorsan Goethals de Mude de Nieuwland, voorzitter van de Academie voor de Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België.

## ERECOMITE

De Heer André Denys,  
gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen, voorzitter  
De Heer Alexander Vercamer, eerste-gedeputeerde  
De Heer Marc De Buck, gedeputeerde  
De Heer Peter Hertog, gedeputeerde  
De Heer Jozef Dauwe, gedeputeerde  
De Heer Eddy Couckuyt, gedeputeerde  
Mevrouw Hilde Bruggeman, gedeputeerde  
De Heer Albert De Smet, provinciegriffier  
De Heer Marc Lootens, voorzitter van de provincieraad  
Monseigneur Luc Van Looy, bisschop van Gent  
Baron (Daniël) Cardon de Lichtbuer, voorzitter van de Koninklijke  
Vereniging van de Historische Woonsteden & Tuinen van België  
Baron Joseph de Dorlodot, secretaris-generaal van de Koninklijke  
Vereniging der Historische Woonsteden & Tuinen van België  
Jonkheer Paul de Pessemier 's Gravendries, slotvoogd van Laarne  
De Heer Jean-Jacques van Ormelingen, secretaris-generaal van de  
Academie voor de Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België  
Graaf (André) de Kerchove de Denterghem, voorzitter van de Gentse  
Floralien  
De Heer Roland De Wulf, secretaris-generaal van de Gentse Floralien  
Mevrouw Patricia De Peuter, directeur Kunstzaken ING-Bank, Brussel  
De Heer Ignace De Baerdemaeker, burgemeester van Laarne  
De Heer Dirk Clerick, schepen van cultuur van Laarne  
De Heer Piet Baetens, schepen van openbare werken van Laarne

## WETENSCHAPPELIJK COMITE

De Heer Jean-Jacques van Ormelingen, secretaris-generaal van de  
Academie voor de Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België,  
voorzitter  
Graaf Dorsan Goethals, voorzitter van de Academie voor de  
Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België  
De Heer Jozef Dauwe, bestuurder van de Academie voor de  
Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België  
De Heer Wim Nijs, conservator a.i. Zilvermuseum Sterckshof te  
Antwerpen, bestuurder van de Academie voor de Geschiedenis van  
de Edelsmeedkunst in België.

## met de wetenschappelijke medewerking van:

De Heer Franz Aumann, bestuurder van de Academie voor de  
Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België, Sint-Truiden  
De Heer Pierre Cambier, zilversdeskundige, Deurle  
Mevrouw Isabelle Stone-Cartier, zilversdeskundige, Wadhurst (UK)  
Mevrouw Nicole Cartier, Docteur en Histoire et Civilisation, Mont  
Saint-Eloi (F)  
Mevrouw Anne-Marie Claessens-Péré, wetenschappelijk medewerkster  
Zilvermuseum Sterckshof, Antwerpen  
De Heer Jean-Claude Dapsens, Marchin  
Graaf Philippe d'Arschot Schoonhoven, zilversdeskundige, Brussel  
Mevrouw Elisabeth Cock, kunsthistorica, Provinciebestuur Oost-  
Vlaanderen, Schendelbeke

De Heer Christophe de Fossa, oud-voorzitter van de Commission  
d'héraldique et de vexillologie de la Communauté française de  
Belgique, Sint-Lambrechts-Woluwe

Mevrouw Josine de Francquen, adjunct-conservator, Musée  
Groesbeek-Croix, Namen

Baron Daniel de Moffarts, penningmeester van de Academie voor de  
Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België, Sint-Pieters-Woluwe

Jonkheer François de Pierpont, secretaris-generaal van de Office  
Généalogique et Héraldique de Belgique, Schaarbeek

Jonkheer Pierre de Radzitzky d'Ostrowick, ere-bestuurder van de  
Academie voor de Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België,  
Heure

Prof. Dr. Leo De Ren, hoogleraar, Leuven

De Heer Jean-Claude Mousset, conservator, Musée National d'Histoire  
et d'Art, Luxemburg

Prof. dr. Johan R. ter Molen, directeur van Nationaal Museum Paleis  
Het Loo, Apeldoorn (NL)

De Heer Paul Bruyère, oud-voorzitter van de Société des Bibliophiles  
liégeois, Luik

De Heer Jan Van Damme, kunsthistoricus, Provinciebestuur Oost-  
Vlaanderen, Gent

Dr. André Van de Walle, ere-stadsarchivaris, Brugge

De Heer Jean-Pierre W.H.A. van Rijen, kunsthistoricus Radboud  
Universiteit, Nijmegen (NL)

De Heer Ignace Van Driessche, historicus, Provinciebestuur Oost-  
Vlaanderen, Gent

## UITVOEREND COMITE

Mevrouw Andrea De Kegel, directeur van de Cultuurdiensten van het  
Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, voorzitter.

Jonkheer Paul de Pessemier 's Gravendries, Laarne

De Heer Anthony Demey, diensthoofd Afdeling Erfgoed,  
Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, Gent

De Heer Jan Van Damme, kunsthistoricus, Provinciebestuur Oost-  
Vlaanderen, Gent

De Heer Ignace Van Driessche, historicus, Provinciebestuur Oost-  
Vlaanderen, Gent

De Heer Luc Robijns, kunsthistoricus, Provinciebestuur Oost-  
Vlaanderen, Gent

De Heer Lode Van Pee, cultuurfunctionaris Provinciaal  
Cultuurcentrum Caermersklooster, Gent

De Heer Hugo Maertens, kunstfotograaf, St.-Andries-Brugge

De Heer Antoon Jaminé, redactiecoördinator, Oostakker

Mevrouw Lien Verwaeren, kabinetchef gedeputeerde Cultuur,  
Dendermonde

Mevrouw Marina Vervaet, administratief directeur Koninklijke  
Vereniging van de Historische Woonsteden & Tuinen van België,  
Brussel

Monumentenwacht Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, in het  
bijzonder de dames Hilde De Smet, Sien Godderis en Anne-  
Cathérine Olbrechts

# Woord vooraf

---



De provincie Oost-Vlaanderen kan terugblikken op een rijke traditie op het vlak van de kunstambachten. Naast de schitterende wandtapijten scheerde de edelsmeedkunst er hoge toppen. Medio de 18<sup>e</sup> eeuw waren steden zoals Antwerpen, Brugge, Brussel en Gent uitgegroeid tot grote productiecentra voor zilversmeedwerk. Maar ook kleinere Oost-Vlaamse steden lieten zich niet onbetuigd.

Oudenaarde, Aalst, Dendermonde, Geraardsbergen, Lokeren, Rupelmonde, Sint-Niklaas, Beveren en Temse kenden een rijke traditie in de edelsmeedkunst.

Letterlijk en figuurlijk schitterende meesterwerken worden trots bewaard door kerken, kloosters, kastelen en musea. Zo herbergen het Gentse Stadsmuseum en het stadhuis van Oudenaarde boeiende zilververzamelingen. Het pittoreske slot van Laarne bewaart als parel aan zijn kroon de zilververzameling die Claude D'Allemagne in de periode 1955-1965 bijeen bracht. Die collectie behoort met zijn vijfhonderd voorwerpen tot één van de grootste zilververzamelingen in België. Meteen is duidelijk waarom het kasteel van Laarne uitverkoren werd voor deze tentoonstelling. Maar ook in privéverzamelingen bevinden zich sublieme topstukken en die zijn moeilijker voor het grote publiek toegankelijk.

De belangstelling voor de edelsmeedkunst is opnieuw zeer levendig. Nadat in 1985 te Gent een tentoonstelling plaatsvond met zilverwerk uit de kleinere productiecentra is sindsdien de focus gelegd op de grote stedelijke productiecentra: Antwerps zilver (1989), Brugs zilver (1993), Oudenaards zilver (1994) of op regionale centra zoals het Land van Waas (2007). Daarnaast moeten ook de twee tentoonstellingen Magie der edelsmeedkunst (2000, 2004) vermeld worden, die toonden allebei vijf eeuwen Europese edelsmeedkunst, bewaard in privécollecties.

Het is opvallend dat in die opsomming een tentoonstelling over Gents zilver ontbreekt. Nochtans speelde het Gentse ambacht van de 16<sup>e</sup> en 18<sup>e</sup> eeuw een grote rol in de productie van edelsmeedwerk. Als gevolg van de ordonnantie van 1749 waren de Wase zilversmeden tot 1772 op het ambacht in Brussel aangewezen, maar de Wase zilverwinkels waren daarentegen wel bij het Gentse ambacht ingeschreven. De actieradius van de Gentse zilversmeden was dus veel groter dan de Gentse agglomeratie. Gents zilver is niet alleen voor lokaal of regionaal gebruik vervaardigd, het genoot ook buitenlandse belangstelling.

Om die toch wel grote leemte op te vullen, nam het provinciebestuur het initiatief een derde tentoonstelling te organiseren, Magie III, waarbij meesterwerken van de Gentse edelsmeedkunst geconfronteerd worden met topstukken uit de omliggende regio's, het Prinsbisdom Luik en Noord-Frankrijk. Het oudste voorwerp dateert van 1482, het jongste van 1798. Opnieuw ligt het accent op voorwerpen die in privéverzamelingen bewaard worden, aangevuld met een aantal schitterende voorwerpen uit publieke verzamelingen.

Dit initiatief, samen met de pas verschenen inventaris van de zilvercollectie in het slot van Laarne, past volkomen binnen de hoofddoelstellingen die de provincie Oost-Vlaanderen vooropstelt: de ontsluiting en de maatschappelijke integratie van het erfgoed; het stimuleren van de spreiding van en de toeleiding naar het culturele aanbod in de provincie; het ontwikkelen van initiatieven ter aanmoediging, verbreding en verdieping van de erfgoededucatie; het verstevigen van de regionale identiteit en het bevorderen van de internationale uitstraling van de provincie Oost-Vlaanderen.

Deze tentoonstelling is het resultaat van een geoliede samenwerking tussen diverse partners. De selectie van de tentoon te stellen stukken was in de goede handen van de Academie voor de Geschiedenis van de Edelsmeedkunst van België, meer precies van voorzitter Dorsan graaf Goethals de Mude de Nieuwlandt en ir. Jean-Jacques van Ormelingen. De Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden en Tuinen van België, en meer in het bijzonder baron Daniël Cardon de Lichtbuer en Paul jonkheer de Pessemier 's Gravendries, dank ik voor de aangeboden locatie, het fraaie en majestueuze slot van Laarne. Voor de prachtige professionele fotografie dank ik Hugo Maertens. Het spreekt voor zich dat alle auteurs en talrijke bruikleengevers voor hun medewerking en inspanningen oprecht bedankt worden. Zonder hun inspanningen en engagement kon Magie III niet gerealiseerd worden. Ten slotte wens ik ook de medewerkers van onze dienst Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium, in dit dankwoord te betrekken omdat zij dit prachtige project in goede banen hebben geleid.

Ik druk de hoop uit dat het publiek, zowel de in de brede cultuur geïnteresseerde bezoeker als de gespecialiseerde zilverliefhebber en vorser, door de magie van de schitterende topstukken bekoord zal worden.

**Jozef DAUWE**

*Gedeputeerde voor Cultuur*

# De zilvercollectie, parel van het kasteel van Laarne

---



Een veertigtal jaren geleden woonde in het kasteel van Laarne de heer Claude D'Allemagne die zijn aanwezigheid binnen de muren ver-  
eeuwigd heeft door een zilvercol-  
lectie te schenken die er sinds zijn  
vertrek, in 1987, altijd zal blijven.

Het kasteel van Laarne is een be-  
langrijk cultureel centrum in en  
voor de provincie Oost-Vlaande-  
ren, niet alleen omdat het het ver-

leden van Vlaanderen zo goed in al zijn macht en glorie weer-  
spiegelt, maar omdat de verzameling zilverwerk die er aanwezig  
is, de kwaliteiten van de zilversmeden uit de streek tot ver buiten  
de grenzen van ons land, kenbaar maakt. De Zilvertentoonstel-  
ling "Magie 3" toont uitzonderlijke parels uit diverse zilvercol-  
lecties, waarbij de bezoeker de kans krijgt om het zilverwerk uit  
Gent te vergelijken met dit van aanpalende Oost-Vlaamse steden  
zoals Aalst, Dendermonde en Oudenaarde. Magie 3 confronteert  
die Gentse zilverkunst daarnaast met uitzonderlijke stukken uit  
steden verspreid over heel België en met topstukken van buiten  
onze landsgrenzen, meer precies uit Duitsland, Frankrijk, Neder-  
land en Luxemburg.

Zoals wij weten, stonden die zilveren voorwerpen op tafels van  
de Franse koningen in Versailles, bij handelaars uit Nederland,  
bankiers in Londen en Frankfurt. Het zilverambacht en de zilver-  
kunst is en zal altijd een prachtig voorbeeld van internationale  
samenwerking zijn.

De creativiteit en smaak die bij die "kunstenaars in hun beroep"  
reeds eeuwenlang aan het werk is, is uitzonderlijk en eigen aan  
ons land. Altijd gaan ze op zoek om zich smaakvol te verdiepen  
en creëren op die manier een constante vernieuwing.

Elke bezoeker aan deze tentoonstelling krijgt de kans de artis-  
tieke zijde van de zilversmeden die met hun zilverwerk destijds  
luxueuze tafels dekten, te bewonderen.

In een wereld van vandaag, getekend door onmiddellijke con-

sumptie en zijn ongebreidelde evolutie is een oase zoals Laarne  
een bezoek meer dan waard; om een beeld te hebben van het  
hoge niveau die onze streken bereikt hebben en ons erover te ver-  
heugen dat er vandaag genoeg mensen zijn die het voortbestaan  
van die rijkdom verzekeren door hun financiële en persoonlijke  
engagements.

Mag ik ten slotte onderstrepen dat er niet zoveel gevallen zijn  
waar initiatieven als deze door publieke overheid en private cul-  
turele instellingen hand in hand succesvol worden beheerd ten  
behoefte van de bevolking.

De kroon op deze samenwerking is vandaag aangebracht door de  
provincie Oost-Vlaanderen dankzij haar actieve en dynamische  
sponsoring.

## **Baron CARDON de LICHTBUER**

*Voorzitter van de Koninklijke Vereniging der Historische  
Woonsteden & Tuinen van België*

# De geschiedenis van de Belgische edelsmeedkunst



Bij haar oprichting in 1986 heeft de Academie voor de Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België zich tot doel gesteld het kunsthistorische en wetenschappelijk onderzoek over de Belgische edelsmeedkunst te bevorderen. Het originele van onze vereniging ligt in haar gevarieerde samenstelling die, op basis van een vertrouwensrelatie, een vruchtbare wisselwerking toelaat tussen mu-

seumconservatoren, universiteitsprofessoren, kunsthistorici en eigenaars van edelsmeedwerk. Immers de verkenning van privézilverzamelingen, die opeenvolgende generaties geleidelijk uitgebreid en piëteitsvol gekoesterd hebben of die geestdriftige kunstminnaars recentelijk samenstelden, is een onmisbare aanvulling op het archiefonderzoek en op de bestudering van edelsmeedwerk uit openbare instellingen.

Gedurende de voorbije jaren werden, onder impuls en met de medewerking van de Academie, talrijke rijk geïllustreerde monografieën gepubliceerd die gewijd waren aan een welbepaald productiecentrum uit de Zuidelijke Nederlanden of uit het prinsbisdom Luik; ze werden meestal uitgegeven ter gelegenheid van een tentoonstelling. De biografieën van de edelsmeden, hun meesters tekens en hun oeuvre werden diepgaand bestudeerd evenals de sequentie van stadsmerken en decanaatletters. Er blijven echter nog verschillende steden te behandelen alvorens een wetenschappelijk onderbouwd “Algemeen Repertorium van de Belgische Zilvermerken uit het Ancien Régime” kan opgesteld worden. Het werkprogramma van de Academie voor de komende jaren is nog welgevuld.

De Academie heeft bijgedragen tot het in ere herstellen van de 19<sup>e</sup>-eeuwse edelsmeedkunst uit onze provinciën door de publicatie van verschillende biografische lexicons te ondersteunen. Dit zal volgend jaar leiden tot de uitgave van het “Algemeen Repertorium van de Belgische Zilvermerken uit de 19<sup>e</sup> eeuw”, onder de eindredactie van ons medelid Jhr. Walter van Dievoet.

De kunstboeken *Edelsmeedkunst in België* (Lannoo, 1988) en *Zilver in België* (Racine, 1998), samengesteld en becommentarieerd door leden van de Academie, hebben de pracht en de schittering van onuitgegeven meesterwerken in zilver uit privécollecties verheerlijkt. In de overzichtstentoonstellingen *Magie I* (Gent 2000) en *Magie II* (Brussel 2004), werd, op initiatief van enkele leden van de Academie, de Belgische zilverproductie

geconfronteerd met de edelsmeedkunst uit de aangrenzende regio's en uit de modebepalende centra zoals Parijs, Augsburg, Nurnberg of Londen. Het door de Academie uitgebouwde netwerk van buitenlandse correspondenten vergemakkelijkte die verruiming van de werkhorizont.

De huidige tentoonstelling *Magie III* met als thema “Gents zilver in Laarne” kadert in de door de Academie vooropgestelde doelen. Enerzijds staat de edelsmeedkunst vervaardigd door Gentse ambachtslui centraal en anderzijds wordt die met de productie van de “satelliet”-steden uit de huidige provincie Oost-Vlaanderen vergeleken en bovendien in een regionaal perspectief geplaatst, niet alleen binnen de huidige landsgrenzen, maar ook in de omliggende gebieden. Daarnaast biedt de zilvercollectie Claude D'Allemagne, die permanent in het kasteel van Laarne opgesteld staat, de tentoonstellingbezoeker de mogelijkheid om het onderwerp te verdiepen.

Bij de selectie voor *Magie III* hebben wij de voorkeur gegeven aan onuitgegeven voorwerpen om het fotografisch bestand van Belgisch zilver uit te breiden. De notities spitsen zich toe op het ter beschikking stellen van nieuwe historische gegevens of op het verklaren van de merkencombinaties. Daarnaast hebben wij veel aandacht geschonken aan de identificatie van wapenschilden die opdrachtgevers op hun zilverwerk lieten graveren; dankzij die heraldische eigendomsmerken kan men het zilvergebruik beter relativeren tot de toenmalige standenmaatschappij en soms de ontstaansgeschiedenis van een stuk reconstrueren. Als uitloper van deze tentoonstelling zal volgend jaar een biografisch lexicon van de Gentse edelsmeden uit het ancien régime verschijnen, van de hand van ons medelid Mevr. Christina Vandebussche.

Onze dank gaat in het bijzonder naar de vele privébruikleengevers, die hun pronkstukken in vertrouwen voor enkele weken afgestaan hebben ten behoeve van de wetenschap en tot kijkgenot van de tentoonstellingsbezoekers. Bij deze woorden van dank willen wij de wetenschappelijke medewerkers die ons stevig gedocumenteerde bijdragen leverden, gaarne betrekken. Wij zijn de heer Jozef Dauwe, gedeputeerde van Cultuur, en de leden van de Culturele diensten van de Provincie Oost-Vlaanderen zeer dankbaar voor hun constante ondersteuning die tot het welslagen van deze tentoonstelling geleid heeft.

**Graaf Dorsan GOETHALS de MUDE de NIEUWLAND**  
*Stichtend voorzitter van de Academie voor de Geschiedenis van de Edelsmeedkunst in België*

# Laarne door de eeuwen heen



Tot het einde van de 12<sup>e</sup> eeuw vormde een moeras een open plek in het woud. Daar werd omstreeks 1200 een houten paalconstructie gebouwd, die kort daarna werd vervangen door een steviger gebouw. Circa 1300 verrees het eerste stenen gebouwtje, voorloper van het huidige poortgebouw. Later evolueerde de kasteelzone in minder dan anderhalve eeuw tot de huidige waterburcht.

Het kasteeldomein kende in de loop der eeuwen een bewogen geschiedenis en kwam in handen van verschillende adellijke families.

Zo wordt tussen 1212 en 1222 Beatrix van Massemen, dochter van Diederik, uitdrukkelijk vermeld als vrouwe van Laarne. Zij was gehuwd met Gerard van Zottegem. Hun zoon, Giselbrecht van Zottegem, werd heer van Ressegem, Leeuwergem, Massemen, Laarne en Kalken. Vermoedelijk liet hij kort na 1229 het “hof van Laarne” aanleggen, de voorloper van het huidige kasteel.

In 1362 is er in een oorkonde tussen Gerard van Ressegem, heer van Laarne, en zijn leenheer de graaf van Vlaanderen, voor het eerst sprake van een kasteel. Dat werd tijdens de opstand van de Gentenaren tegen het grafelijk gezag op 22 september 1382 in brand gestoken. Pas in 1390 kon Jan van Massemen, zoon van Gerard, opnieuw bezit nemen van zijn burcht. Diens neef, Boudewijn III de Vos, verkreeg in 1426 het domein door overerving.

Later, in 1505, ging Laarne over naar de familie van der Moere, vervolgens gedurende een korte periode naar de familie van Gavere en van ca. 1570 tot 1656 naar de familie de Schoutheete van Zuylen d’Erpe. Tijdens de godsdienststroeibelen werd het slot op 24 juli 1579 “ruyné et bruslé” en was het gedurende tien jaar onbewoonbaar.

In 1656 kocht Geraard van Vilsteren, heer van Aartselaar en van Ter Straten te Belsele en Waasmunster het hele domein aan en gaf het zijn huidige uitzicht: de hoofdingang werd verlegd in de richting van het dorp; de 150 m lange dreef naar de kerk werd aangelegd; op de erekoer werden vier paviljoenen gebouwd. In 1673 bekwam hij de verheffing van zijn heerlijkheid tot baronie.

Het slot vererfde nadien achtereenvolgens op Jacques Joseph van Vilsteren en nadien op zijn zonen François, Nicolaes en Théodore die allen kinderloos stierven. Zo kwam het domein in handen van hun zus Maria-Theresia van Vilsteren, echtgenote

van Libert-François Christijn, telg uit een voornamelijk familie van ambtsadel. In 1796 ontsnapte het slot aan de vernieling tijdens de bezetting door de Sansculotten. Wel werd de klok uit de hoofdtoren neergehaald en werden beschadigingen aangericht in de kapel. De meeste wapenschilden werden toen weggehakt.

Eén van hun nakomelingen, Robert, graaf de Ribaucourt wilde het slot laten restaureren maar de Eerste Wereldoorlog en het schielijk overlijden van zijn zoon verijdelden die plannen en het kasteel verwerd stilaan tot een ruïne.

Om het te redden van de totale ondergang werd het kasteel in erfpacht gegeven aan Charles, baron Gillès de Pelichy, die het grondig wilde laten restaureren. Die taak bleek echter zo groot dat de aangevatte werken stilvielen.

In 1943 werd het kasteel beschermd als monument. De laatste privé-eigenaar, Robert-Christian, graaf de Ribaucourt, schonk in 1953 de bijna compleet vervallen burcht aan de Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden van België, die onmiddellijk enkele dringende werken aanvatte. Vanaf 1962 ving de nieuwe voorzitter van de vereniging, ridder Joseph de Ghellinck d’Elseghem, grootschalige werken aan en in 1967 kon het slot worden opengesteld voor het publiek.

Tijdens zijn mandaat schonken de heer en mevrouw Claude D’Allemagne de Europees vermaarde zilvercollectie aan het slot. Een 500-tal zilveren siervoorwerpen worden sindsdien tentoongesteld in een speciaal daartoe ingerichte zaal. Het echtpaar betrok er het appartement tot aan het overlijden van Claude in 1986.

In 1987 wees de toenmalige voorzitter van de Koninklijke Vereniging, prins Alexandre de Merode, ondergetekende en zijn echtgenote aan als inwonende beheerders van het slot. Het oude poortgebouw, de vestibule, de kapel, de loggia, de bedaking, het binnenplein, de omwallingen, de hovingen, de noordelijke vleugel, de paviljoenen en zo meer, werden ondertussen grondig gerestaureerd.

Ook de huidige voorzitter, baron Daniel Cardon de Lichtbuer, steunt de huidige bestuurders voluit in hun betrachting om van het slot opnieuw een parel te maken aan de kroon van het Vlaamse bouwkundig erfgoed.

## **Paul jonkheer de PESSEMIER ’s GRAVENDRIES**

*Bestuurder van de Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden & Tuinen van België en van het Slot van Laarne*